

ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Αριθμός Άδειας

Αρ. Άδειας
01-1323

ΤΑΧ. ΜΕΙΟ ΚΟΥΜΟΥΝΑΡΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

«Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»
(Ἰωάν. α' 29)

● ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ●
Ἔργο ὁμωνύμου Συλλόγου
Χριστοκοπίδου 12, 105 54 - Ἀθήνα
www.ioannisvaptistis.gr

Τηλέφωνα:
2103212713 - 2103212107
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

● ΕΤΟΣ 606 - ΤΕΥΧΟΣ 633 ●
● ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017 ●

● «Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. α' 29) ●

Κοινωνός τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως

Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ

Ἰδελφός καί πατέρας! Ἄνθρωπος καί Σωτήρας τῶν ἀνθρώπων. Κοινωνός τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καί Ἀναμάρτητος. Ὑπέστη θάνατο καί εἶναι ὁ Ἀθάνατος. Μετέχει τοῦ θανάτου καί καταργεῖ τό θάνατο. Αὐτές οἱ φαινομενικά ἀντιθέσεις συνυπάρχουν σ' ἓνα καί τό αὐτό Πρόσωπο: Στό Μεσσία, στόν Ἰησοῦ Χριστό. Τοῦ τίς ἐπιτρέπουν οἱ δύο φύσεις, πού ἔχει ὡς Θεάνθρωπος. Καί Θεός καί ἄνθρωπος! Ἄρρηκτα καί ἄρρητα ἐνωμένες οἱ δύο φύσεις.

Χρειάστηκε νά παρουσιάσῃ ὁ ἀπόστολος Παῦλος συγκριτικά τό μεγαλεῖο τοῦ Χριστοῦ ἔναντι τῶν ἀγγέλων καί τῶν ἀνθρώπων, γιά νά κατανοηθῇ τό γιατί ἔγινε ἄνθρωπος καί πῶς ἡ ἐνανθρώπησίς Του λειτουργεῖ γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

Ταπεινώθηκε «ἕως θανάτου». Θέλησε νά φανῇ στό προσκήνιο τῆς γῆς, ὅτι παίζει ἓνα ἀνθρώπινο ρόλο. Δέν θέλησε νά ἐπιδείξῃ, ὅπως κάλλιστα θά μπορούσε, τήν ἀσύγκριτη μεγαλωσύνη Του. Θέλησε νά δείξῃ, ὅτι βρίσκεται σέ εὐθεία γραμμή συγγενῆς μέ τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι εἶναι ἀδελφός τους. Ἡ συγκατάβασις τοῦ Χριστοῦ, προκειμένου νά χαρίσῃ στόν ἁμαρτωλό τόν ἁγιασμό, παρουσιάζεται στήν πρὸς Ἑβραίους: «Ὁ ἀγιάζων καί οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνός πάντες. Δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφούς αὐτοὺς καλεῖν» (β' 11).

● Ἀπόγονος τοῦ Ἀδάμ καί ὁ Χριστός, ἀλλ' εἶναι ὁ Νέος Ἀδάμ. Ὁ Ἀδάμ κτίστηκε, δημιουργήθηκε ἀπό τόν Θεό, ἀλλ' ἔσυρε στήν πτώσι, στήν ἁμαρτία, ὅλους τοὺς ἀνθρώπους (Ρωμ. ε' 12). Κτίστηκε, γεννήθηκε ἐν χρόνῳ ὁ Νέος Ἀδάμ, ὁ Χριστός. Δημιουργήθηκε ὁ Δημιουργός, ἀλλ' εἴλκυσε στά ὕψη τῆς θεώσεως ὅλους τοὺς ἀνθρώπους (Ρωμ. ε' 15).

● Τόν ἴδιο Πατέρα ἔχει καί ὁ ἓνας Υἱός καί οἱ πολλοί υἱοί. «Ἐξ ἑνός πάντες». Ἄλλ' ὁ ἓνας, ὁ Χριστός, γεννήθηκε Υἱός πρό πάντων τῶν αἰώνων. Εἶναι Υἱός κατὰ φύσιν καί κατ' οὐσίαν. Οἱ πολλοί, οἱ ἄνθρωποι, πλάστηκαν ἀπό τόν Πατέρα. Εἶναι κτίσματα Του, πού τοὺς ἔδωσε χαριστικά ὁ Θεός τήν ἐξουσία νά λέγωνται καί νά εἶναι τέκνα Του.

Ὁ Χριστός εἶναι Υἱός δικαιοματικά, ὡς ὁμοούσιος μέ τόν Πατέρα. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἢ γίνονται υἱοί καί θυγατέρες *χαριστικά*. Ὁ Χριστός εἶναι κληρονομικά Υἱός τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι κατ' ἀπονομήν παιδιά τοῦ Θεοῦ. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Πολύ τό μέσον. Καί ὁ μέν ἐκ τοῦ Πατρός, ὡς Υἱός γνήσιος, τουτέστιν, ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ. Ἡμεῖς δέ ὡς κτίσμα, τουτέστιν ἐξ οὐκ ὄντων» (Ε.Π.Ε. 24,302). Μετάφρασις: Μεγάλη ἡ διαφορά. Ἐκεῖνος (ὁ Χριστός) προέρχεται ἀπό τόν Πατέρα, ὡς Υἱός γνήσιος, δηλαδή, ἀπό τήν οὐσία Του. Ἐμεῖς ὁμοῦς ὡς κτίσμα προερχόμαστε ἀπό τόν Θεό. Μᾶς ἐφτιαξε ἀπ' τό μηδέν.

Ἄδελφοί τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ

Θαυμάζουμε τήν ἄκρα ταπείνωσι καί συγκατάβασι τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ! Δέν ντρέπεται, δέν θεωρεῖ ὑποτιμητικό νά ὀνομάζη ἀδελφούς Του τούς ἀνθρώπους, τά πλάσματά Του. Φαντασθῆτε τόν ἀετό νά θεωρῆ «ἀδελφό» του τό σκουλήκι! Ἄετός τῆς Θεότητος ὁ Χριστός. Σκουλήκι συρόμενο καί παρασυρόμενο ὁ ἄνθρωπος. Καί ὁμοῦς:

— *Εἰστε ἀδελφοί μου!* λέει.

Ὅταν μετά τήν Ἀνάστασι συναντᾶ τίς Μυροφόρες, τίς στέλνει στους ἀδελφούς Του: «Υπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τήν Γαλιλαίαν, κακεῖ με ὄψονται» (Ματθ. κη' 10). Τούς εἶχε ὀνομάσει «φίλους» Του. Τώρα τούς ἀποκαλεῖ «ἀδελφούς» Του. Στήν ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα, πού εἶναι ἡ καινή κτίσις, ἡ Ἐκκλησία, Ἐκεῖνος εἶναι ὁ Μεγάλος Ἀδελφός.

• Ἀδελφοί! Ἡ νέα σχέσις τῶν ἀνθρώπων, μέ σημεῖο ἀναφορᾶς, «κεφάλαιον», τό Θεάνθρωπο Ἰησοῦ, πάνω στόν ὅποιον εἴμαστε ὅλοι συναγμένοι.

• Ἀδελφοί! Ἡ νέα συγγένεια. Πάνω ἀπ' τούς κατά σάρκα συγγενεῖς μας καί ἀδελφούς εἶναι οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί. «Μήτηρ μου καί ἀδελφοί μου -λέει ὁ Χριστός καθιερώνοντας τή νέα, διευρυμένη συγγένεια- οὗτοί εἰσιν, οἱ τόν λό-

γον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καί ποιοῦντες αὐτόν» (Λουκ. η' 21).

• Ἀδελφοί! Ἡ νέα ὁρολογία καί προσφώνησις στό στόμα τῶν Ἀποστόλων. Ὁ ἄλλος δέν εἶναι ὁ ἐχθρός, οὔτε ὁ ξένος, οὔτε ὁ ἀλλοδαπός, οὔτε ὁ γείτονας, οὔτε κᾶν ὁ φίλος. Εἶναι ὁ ἀδελφός. Καί εἶναι ὁ ἀδελφός, διότι καί γι' αὐτόν ὁ Χριστός ἔγινε ἀδελφός, καί γι' αὐτόν «ἀπέθανεν» (Α' Κορ. η' 11).

• Ἀδελφοί! Ὅχι συμβολικά, ἀλλ' ὀργανικά. Ἀφοῦ στίς φλέβες ὄλων τῶν χριστιανῶν ρεεῖ τό ἴδιο αἷμα, τό λυτρωτικό Αἷμα τοῦ μεγάλου Ἀδελφοῦ μας, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καί δέν εἶναι αὐτό τό τόσο θαυμαστό. Πιό θαυμαστό εἶναι τό ἄλλο, πού τονίζεται στήν πρός Ἑβραίους: «Ὁ ἀγιάζων καί οἱ ἀγιάζόμενοι ἐξ ἑνός πάντες. Δι' ἦν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφούς αὐτούς καλεῖν».

Ὁ Χριστός δέν εἶναι ἀπλῶς ἅγιος, ὅπως καλοῦμε ἀγίους τούς δικαίους τοῦ οὐρανοῦ ἢ τούς ἀγωνιζομένους τῆς γῆς.

Δέν εἶναι ἀπλῶς Ὁ Ἅγιος.

Δέν εἶναι ἀπλῶς ὁ μόνος στήν τέλεια πραγματικότητα ἅγιος, κατά τό «*Εἰς Ἅγιος, Εἰς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός*».

Εἶναι κάτι ἀπείρως σπουδαιότερο γιά τή δύναμι καί χάρι Του καί ἀπείρως συγκλονιστικώτερο γιά μᾶς. Εἶναι ὁ Ἀγιάζων.

• Ὁ ἀγιασμός μας ἔχει σχέσι μέ τή μυστική ἔνωσι μέ τόν μόνο Ἀγιάζοντα. «Ὁ ἀγιάζων καί οἱ ἀγιάζόμενοι ἐξ ἑνός πάντες». Ἐπειδή, δηλαδή, ἀνήκουμε σ' Ἐκεῖνον, ἀπ' τόν ὅποιον προέρχεται καί ὁ Χριστός, ἐπειδή εἴμαστε μαζί Του ἐνωμένοι ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδή πιστεύουμε στόν ἀγιασμό τοῦ Σταυροῦ, στή χάρι τῆς ἀπολυτρώσεως, στό αἷμα τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐπειδή ἀγωνιζόμαστε μέ τή μετάνοια καί τή μυστηριακή ζωή γιά τήν ἀπάλειψι τῆς βρωμιάς μας, γι' αὐτό εἴμαστε συνεχῶς «ἀγιάζόμενοι».

Συνανεστράφη μέ τούς ἀνθρώπους

Ὅνομα τοῦ Θεοῦ = Θεός! Ποιός ἤξερε

τόν Θεό; Ποιός είχε δεί τον Θεό; Και τώρα φυσικά δέν βλέπουμε τον Θεό μέ τά μάτια του σώματος. Δέν βλέπουμε τον Θεό στην ουσία Του. Άλλ' έχουμε τή θεοφάνεια, όπως εϋδόκησε ο Υιός νά μās αποκαλύψη. «Θεόν οϋδείς εώρακε πώποτε. Ο μονογενής Υιός οϋν εις τον κόλπον του πατρός, εκείνος εξηγήσατο» (Ίωάν. α' 18).

● Θά μπορούσε ο Χριστός, παίρνοντας τήν ανθρώπινη φύσι, νά πορευθῆ κατ' εϋθείαν στό Σταυρό. Δέν έκανε κάτι τέτοιο. Περπάτησε πρώτα ανάμεσα στους ανθρώπους κηρύττοντας και ευεργετώντας. Η διδαχή έχει σχέση μέ τήν πίστι.

Η πίστις πρέπει νά είναι συγκεκριμένη, στό συγκεκριμένο αληθινό Θεό και σ' Αυτόν που Έκεινος απέστειλε. Πίστις σ' ένα συγκεκριμένο Θεό ή σ' ένα Θεό θρησκευτικό, κλεισμένο σε στενά υλικά και χρονικά πλαίσια, δέν θά μπορούσε ποτέ νά γίνῃ πηγῆ σωτηρίας. Γι' αυτό ο Χριστός αποκαλύπτει: «Πνεῦμα ο Θεός, και τους προσκυνούντας αυτόν εν πνεύματι και αληθεία δεῖ προσκυνεῖν» (Ίωάν. δ' 23). Μέ τό αποκαλυπτικό Του κήρυγμα ο Χριστός δέν ικανοποιεῖ τήν περιέργεια του ανθρώπου περί του Θεού. Άλλά φανερώνει τήν ἀγάπη του αληθινοῦ Θεού. Έπρεπε νά πιστεύσουν για νά σωθοῦν. Και για νά πιστεύσουν, έπρεπε νά φανερωθῆ ο Θεός, τό ὄνομά Του, ή αληθινότητά Του. Γι' αυτό λίγο πριν από τό σταυρικό πάθος λέει ο Χριστός: «Έφανέρωσά σου τό ὄνομα τοῖς ανθρώποις» (Ίωάν. ιζ' 6).

● Φαντασθῆτε ἄρρωστο νά καλῆται νά λάβῃ φάρμακο ἀπό ἄγνωστο σ' αυτόν γιατρό, χωρίς νά ἔχῃ ἐμπιστοσύνη στην προσφορά του! Ο Χριστός ἐπρόκειτο νά προσφέρῃ τό μοναδικό φάρμακο τῆς σωτηρίας μας, τό θάνατό Του, τό Αἷμα Του. Πῶς θά τό δεχτοῦν οἱ ἄνθρωποι χωρίς ἐμπιστοσύνη στό Δωρητή; Ο Δωρητής δέν μπορεί νά είναι ἄγνωστος. Δέν μπορεί νά μās σώσῃ ο «Άγνωστος Θεός». Γι' αυτό λέει ο Χριστός: «Άπαγγελῶ τό ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε» (Έβρ. β' 12).

● Ο Χριστός φανερώνει τον Θεό Πατέρα. Κάποτε δέ ἐκφράζεται ἔτσι, ὥστε, ἐνώ εἶναι τῆς αὐτῆς οὐσίας μέ τον Πατέρα ὡς Θεός Λόγος, φαίνεται ὡς ἄνθρωπος πιστός στον Θεό! «Έγώ ἔσομαι πεποιθώς ἐπ' αὐτῷ. Και πάλιν Ἰδού ἐγώ και τά παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ο Θεός» (Έβρ. β' 13).

Ο Χριστός ὡς πρὸς μέν τους ἀνθρώπους εἶναι «πιστός», μέ τήν ἐννοια του «ἀξιόπιστος» (ιδέ και Α' Θεσσ. ε' 4). Ὡς πρὸς δέ τον Θεό Πατέρα ὡς ἄνθρωπος εἶναι «πεποιθώς ἐπ' αὐτόν». Στηρίζεται στην εϋδοκία του Πατέρα, στην ἀγάπη του Πατέρα. Έχει ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στην προαιώνιο βουλή. Και ἐκούσια ὑπακούει στον Πατέρα, ἀφοῦ ἡ πίστις πάντοτε μεταφράζεται σε ὑπακοή.

● Ο Ἰησοῦς Χριστός εἶναι και ἀδελφός και πατέρας. Ο τρόπος, που δέχεται τά προσκυνήματα των ἀνθρώπων, φανερώνει τήν αὐτοσυνειδησία τῆς Θεότητάς Του. Ο τρόπος που ἀποφαίνεται, δείχνει τή θεϊκή Του αὐθεντία. Ο τρόπος, που μιλάει σε ἀνθρώπους, πείθει για τήν πατρική Του στοργή: «Θάρσει, τέκνον, ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» (Ματθ. θ' 2).

Όμοιος μέ τον ἄνθρωπο

Άνθρώπινα σκεπτόμενοι, θά μπορούσαμε νά ποῦμε, ὅτι τό νά γίνῃ ο Υιός του Θεού «κοινωνός σαρκός αἵματος», νά σαρκωθῆ, ἦταν ὁ μονόδρομος πρὸς τή σωτηρία του λαοῦ.

● Άνθρώπους ἤθελε ο Θεός νά σώσῃ, ὄχι ἀγγέλους. Έπομένως ἄνθρωπος ἔπρεπε νά γίνῃ. Έπρεπε ν' ἀποκτήσῃ τήν ἀνθρώπινη πεῖρα, νά μπῆ στην ἀνθρώπινη πυρά, για νά σώσῃ τά παιδιά Του, ὅπως παλαιά ἔσωσε στό καμῖνι τῆς Βαβυλώνας τους Τρεῖς Παῖδες. «Τότε μέν τυπούμενος, νῦν δέ ἐνεργούμενος». Αὐτή τήν «ἀνάγκη» τῆς ἀγάπης και τῆς δικαιοσύνης του Θεού τήν ἐκφράζει ο λόγος τῆς πρὸς Έβραίους: «Οὔ γάρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλά σπέρματος Ἄβραάμ ἐπιλαμβάνεται» (β' 16).

● Ἦρθε για τους ἀνθρώπους, ὄχι για

τούς ἀγγέλους. Οἱ ἄγγελοι διακονοῦν, δέν τελοῦν τή σωτηρία. Δέν μποροῦν, ὡς ἀσώματοι, νά σταυρωθοῦν. Ἄλλά κι ἄν αὐτό μποροῦσε νά γίνη, δηλαδή, νά σαρκωθῆ ἄγγελος, πάλι ἡ σωτηρία ὄλου τοῦ λαοῦ δέν θά ἦταν δυνατή. Γιατί ὁ ἄγγελος εἶναι δυνατός, ὄχι παντοδύναμος.

Ἄπό τό ἄλλο μέρος, οἱ ἄγγελοι δέν ἔχουν ἀνάγκη τῆς λυτρωτικῆς ἀγάπης καί θυσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Δέν ἀμαρτάνουν. Δέν ὑπάρχουν ἀμαρτωλοὶ ἄγγελοι. Ὑπῆρξαν οἱ ἐκπεσόντες ἄγγελοι. Ἄλλ' αὐτοὶ εἶναι ἀδύνατον νά σωθοῦν. Ἔχουν ἐμπεδωθῆ στό κακό. Εἶναι ἄτρεπτοι. Δέν ἀλλάζουν πλέον. Ἔγιναν ἀνεπίδεκτοι σωτηρίας. Οἱ ἐκπεσόντες ἄγγελοι (ὁ σατανᾶς) εἶναι τώρα, ὅπως καί οἱ ἀμετανόητοι ἀμαρτωλοὶ, στήν κόλασι. Γιά τούς κολασμένους τό φάρμακο τῆς μετανοίας εἶναι ληξιπρόθεσμο. Καί ἐπομένως ἡ προσφορά τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἀτελέσφορος πιά γι' αὐτούς.

● Οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ εἶναι ἄτρεπτοι στό ἀγαθό. Δέν μποροῦν ν' ἀμαρτήσουν πλέον. Ἐπομένως ὁ Θεός Λόγος δέν κατεβαίνει γιά τούς ἀγγέλους. Δέν «ἐπιλαμβάνεται» τῆς ὑποθέσεως τῶν ἀγγέλων, ἀφοῦ οἱ ἄγγελοι δέν εἶχαν κάποια ἐκκρεμῆ ὑπόθεσι.

Ἐπιλαμβάνεται «ἀνθρώπων». Τήν ἐκκρεμῆ ὑπόθεσι τῆς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων καί τῆς καταδικῆς τους σέ θάνατο, τήν παίρνει στά χέρια Του ὁ Υἱός τῆς ἀγάπης. Τό «ἐπιλαμβάνεται» δέν σημαίνει «προσλαμβάνει», ἀλλά σημαίνει καταπιάνεται, βοηθάει, σώζει!

● Γιά νά σώσῃ ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ἀφήνει, τρόπον τινά, τούς ἀγγέλους, πού Τόν ἀνέπαυαν, καί ἔρχεται στους ἀνθρώπους, πού ἦσαν ἀποστάτες τοῦ Θεοῦ, σύμφωνα καί μέ τήν παραβολή τοῦ καλοῦ ποιμένου (Ματθ. ιη' 12-14). Συγκινητική ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἦρθε ντυμένος τή δική μας στολή, Αὐτός, πού περιβάλλεται τό Φῶς ὡς ἱμάτιον, ὁ «ἐποχούμενος ἐπί τῶν Χερουβίμ». Λέει ὁ ἱ. Χρυσόστομος: «Ὁ ὢν χαρακτήρ

τῆς ὑποστάσεως, ὁ τούς αἰῶνας πεποιηκώς, ὁ ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς καθήμενος, οὗτος ἠθέλησε καί ἐσπούδασεν ἀδελφός ἡμῶν ἐν ἅπασι γενέσθαι, καί διὰ τοῦτο ἀγγέλους ἀφῆκε καί τὰς ἄνω δυνάμεις, καί πρὸς ἡμᾶς κατήλθε, καί ἡμῶν ἐπέλαβετο» (Ε.Π.Ε. 24,324). Μετὰ φρασις: Αὐτός, πού εἶναι ὁ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως τοῦ Πατρὸς, Αὐτός, πού δημιούργησε τόν κόσμον, Αὐτός, πού κάθεται στὰ δεξιὰ τοῦ Πατρὸς, Αὐτός θέλησε καί φρόντισε νά γίνη σ' ὅλα ἀδελφός μας. Καί γι' αὐτό ἀφῆσε τούς ἀγγέλους καί τίς οὐράνιες δυνάμεις καί κατέβηκε σέ μᾶς καί ἦρθε νά μᾶς βοηθήσῃ.

Ἰησοῦς ὁ Σωτήρας

Ἦρθε «ζητῆσαι καί σῶσαι τό ἀπολλωλός». Καί πρόβατα ἀπολλωλότα εἶχε καί ὁ «οἶκος Ἰσραήλ». Πιθανόν τό «σπέρμα Ἰβραάμ» ὁ Παῦλος νά μή τό λήη μόνο μέ τή γενική ἔννοια, πού σημαίνει ἄνθρωπος, ἀλλά καί μέ τήν εἰδική ἔννοια, δηλαδή, ἀπόγονος τοῦ Ἰβραάμ, Ἰσραηλίτης. Σάν νά λήη:

—Καί γιά σᾶς, Ἑβραῖοι, ἦρθε ὁ Χριστός. Ἐπιλαμβάνεται καί τῆς δικῆς σας σωτηρίας. Καί γιά σᾶς σταυρώθηκε.

● Μιλῆσαμε γιά μονόδρομο σωτηρίας. Ἡ σάρκωσις ἦταν ὁ μόνος τρόπος, πού μποροῦσε νά σωθῆ ὁ ἄνθρωπος. Γι' αὐτό τονίζει ὁ Παῦλος: «Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καί πιστός ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τόν Θεόν εἰς τό ἰλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ» (Ἐβρ. β' 17).

● Ἀδελφοί τοῦ Χριστοῦ ὄλοι οἱ ἄνθρωποι. Ἄλλά γιά νά καταστοῦν κληρονόμοι τοῦ Θεοῦ καί συγκληρονόμοι τοῦ Χριστοῦ, ἔπρεπε ὁ Ἕνας νά θυσιαστῆ γιά τούς πολλούς. Ὁ Χριστός εἶναι ὁ Ἰησοῦς κυριολεκτικά, δηλαδή, Σωτήρας τοῦ λαοῦ. Αὐτό διεμήνυσε καί ὁ Οὐρανός στόν Ἰωσήφ, τόν προστάτη τῆς Παρθένου Μητρός: «Καί καλέσεις τό ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτός γάρ σώσει τόν λαόν αὐτοῦ ἀπό τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν» (Ματθ. α' 21).

Ἄρχιμ. Δανιήλ Γ. Ἀεράκης

Ἀπολογητικά**Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**

Στό ὁμορφο περιοδικό «Σύνδεσμος», πού ἐκδίδει ἡ «Χριστιανική Στέγη Καλαμάτας» (φ. Ὀκτ. 2017), δημοσιεύτηκε ἄρθρο μέ τόν παραπάνω τίτλο. Ἀναφέρεται σέ συνέντευξι τοῦ Ἑλληνοσ καθηγητοῦ τῆς Ἀστροφυσικῆς στήν Καλιφόρνια τῆς Ἀμερικῆς κ. Μηνᾶ Καφᾶτου, πού δίδει τή μαρτυρία τῆς χριστιανικῆς του πίστεως, καταρρίπτοντας θεωρίες ἀπίστων, πού δέν δέχονται Θεό δημιουργό τοῦ σύμπαντος. Ἀναδημοσιεύουμε τό ἄρθρο, πού γράφτηκε ἀπό τόν θερμό καθηγητή θεολόγο κ. Γεώργιο Κούβελα.

Η ὁμολογία πίστεως ποτέ δέν ἦταν εὐκόλη υπόθεση. Εἶχε συνέπειες. Στοίχιζε. Παλαιότερα μέ διωγμούς καί μαρτύριο. Στά νεώτερα χρόνια μέ εἰρωνεῖες, κοινωνική ἀπαξίωση καί ἄλλα. Κυρίως, ὅταν ἡ ὁμολογία προερχόταν ἀπό ἐπιστήμονες, καί μάλιστα τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Γιατί τότε εἶχε ἀντίκτυπο στούς ἐπι-

στημονικούς κύκλους καί εὐρύτερα στήν κοινωνία.

Μιά χαρακτηριστική περίπτωση εἶναι ὁ καθηγητής Ἀστροφυσικῆς κ. Μηνᾶς Καφᾶτος, τώρα καθηγητής Ὑπολογιστικῆς Φυσικῆς στό Πανεπιστήμιο Chapman τῆς Καλιφόρνιας, τοῦ ὁποῦ ἔχει διατελέσει καί πρύτανις. Γεννημένος σέ ἓνα μικρό χωριό τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης, κατάγεται ἀπό μιά ὑπερπολύτερη οἰκογένεια μέ δώδεκα παιδιά.

Τό περσινό καλοκαίρι (31 Ἰουλ. 2016) ἔδωσε συνέντευξι στήν «Καθημερινή» καί ἀναφέρθηκε στά μυστήρια τοῦ σύμπαντος καί τή στάση τοῦ ἀνθρώπου.

Σέ σχετική ἐρώτηση ἀπάντησε: «Ἡ ἐπιστήμη ἔχει ὅρια, τά ὅρια τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ».

Ρωτᾷ ὁ δημοσιογράφος: «Αὐτό σημαίνει, ὅτι οἱ ἀπαντήσεις βρίσκονται σ' αὐτά πού δέν μποροῦμε νά κατανοήσουμε;».

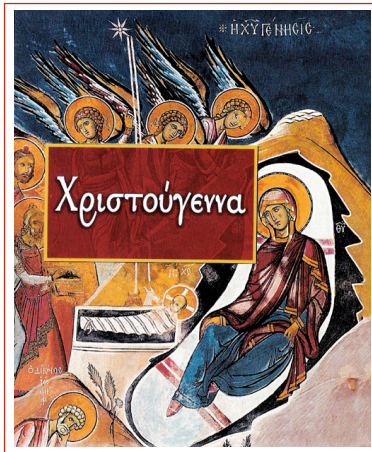
Ὁ κ. Καφᾶτος ἀπαντᾷ: «Ναί, ἀλλ' αὐτό δέν εἶναι ἀπαραιτήτως κακό. Γιατί ἀνέκαθεν ἔτσι προχωροῦσε ἡ ἐπιστήμη. Δέν ξέρεις κάτι, ψάχνεις "γιατί;" καί βρίσκεις κάποιες ἀπαντήσεις, ἀλλά ποτέ μιά ὀλική ἀπάντηση. Γιατί ἀπλούστατα δέν ὑπάρχει».

Ὁ δημοσιογράφος ὑπογραμμίζει, ὅτι ὁ κ. Καφᾶτος «οὐδέποτε ἔχει ἀρνηθῆ τήν πίστη του στόν Θεό».

Λέει ὁ κ. Καφᾶτος: «Ἐτσι μεγάλωσα, ἔτσι ἔμαθα ἀπό τούς γονεῖς μου».

Ἐξηγεῖ ὁ δημοσιογράφος: «Γιά τόν κ. Καφᾶτο ἡ ἐπιστήμη καί ἡ θρησκεία ἔχουν ἓνα κοινό σημεῖο: Τήν ἀγάπη γιά τόν κό-

**Ἐπίκαιρο βιβλίο
τοῦ ἀρχιμ. Δανιήλ Γ. Ἀεράκη**

Προσέγγισης στό μυστήριο τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως.

Σελ. 128. Τιμᾶται 2,5 εὐρώ. Προσιτό γιά ἀναμνηστικό δῶρο σέ μέλη ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων.

Τηλ.: 2103212713 - 2109765440.

Χριστούγεννα Στή Βάσι τῆς ταπεινώσις

Ποιοί γιορτάζουν τά Χριστούγεννα; Οί ταπεινές καί άπλές ψυχές. Όλο τό μεγαλειό τό σερβίρει στό Χριστουγεννιάτικο πνευματικό τραπέζι μιιά κόρη. Τήν λένε Ταπεινώσι.

• Όποιος κυττάζει ψηλά, δέν βλέπει τή σάρκωσι· βλέπει τήν ύπερηφάνεια.

• Όποιος σκύβει χαμηλά, αυτός βλέπει τόν Ύψηλό Θεό, πού έγινε άνθρωπος.

• **Πού είσαι, Χριστέ;**

Στή φάτνη, πού λέγεται ταπεινώσις. Έσύ έγινε άνθρωπος ταπεινός, γιά νά μπορέσω εγώ, ό μικρός καί ταπεινωμένος άνθρωπος νά γίνω Θεός!

Ό Χριστός είναι ό Ταπεινός. Ό Ταπεινούμενος. Ό Ταπεινωθείς. Ποτέ όμως δέν έγινε καί δέν είναι ό ταπεινωμένος. Μόνος Του σκύβει καί κατεβαίνει. Η άμαρτία ποτέ δέν Τόν ταπεινώνει καί δέν Τόν κατεβάζει.

• **Άπό ποιόν γεννήθηκες, Χριστέ;**

Άπό μιιά ταπεινή Κόρη. Η Παρθένος Μαρία είλκυσε τή χάρι του Θεού μέ τήν ταπεινώσις της. Πίστευε στήν

ευτέλειά της, στήν άναξιότητά της. «Έπέβλεψεν επί τήν ταπεινώσιν τῆς δούλης αυτού», λέει.

Τί είμαι εγώ; Ένα τίποτε. Ένα μηδέν. Στό μηδέν (0) όμως ή ταπεινώσις, βάζει ένα Υ καί τό κάνει Ούρα νό. Καί άκόμα τό μηδέν μέ τήν ταπεινώσις γίνεται Ω καί γίνεται Όραία. Η μικρή Μαρία μέ τήν ταπεινώσις δέχτηκε τόν Ούράνιο καί έγινε Όραία.

• **Πού γεννήθηκες, Χριστέ;**

Μέσα στήν άσημη, τήν ταπεινή φάτνη. «Καί άνέκλινεν αυτόν έν τῇ φάτνη, διότι ούκ ἦν αυτοίς τόπος έν τῷ καταλύματι» (Λουκ. β'). Φάτνη: Λιτότητα καί άπλότητα, αντίθεσις μέ τήν ύπερηφάνεια τῆς πολυτέλειας. «Τί γάρ ευτέλεστερον σπηλαιού, τί δέ ταπεινότερον σπαργάνων, έν οίς διέλαμψεν ό τῆς Θεότητός σου πλοῦτος...». Καταδέχτηκε νά γεννηθῆ μέσα σ' ένα σταῦλο!

Σταῦλος καί Σταυρός, τά δύο ξενοδοχεία, πού φιλοξένησαν τό Θεάνθρωπο.

.....
σμο, τήν έγνωια νά αφήσουμε κάτι πίσω μας ως προσφορά στήν ανθρωπότητα».

Τό 2010 κυκλοφόρησε τό βιβλίό του Στήβεν Χώκινγκ «The Grand Design», στό όποίο ό Βρετανός άστροφυσικός ισχυρίζεται, ότι «Θεός δέν ύπάρχει» καί πώς «ό κόσμος μας δέν χρειάζεται κανένα Θεό γιά νά ζήσει».

Ό κ. Καφάτος άντέδρασε έντονα. Μαζί μέ άλλους έπιστήμονες συνυπέγραψαν άρθρο - άπάντηση στόν Χώκινγκ, κατηγορώντας τον ότι «μας οδηγεί σέ ένα ταξίδι στήν άκρη του τίποτα».

Άναφορικά μέ τό ζήτημα τῆς άθανασίας τῆς ψυχῆς, ό καθηγητής κ. Καφάτος πιστεύει, ότι ή ψυχή είναι άθάνατη. Λέει: «Ό νοῦς, ή ψυχή, άν θέλετε έτσι νά τον πῆτε, δέν χάνεται. Είναι πέρα από τό χωρο

.....
καί τό χρόνο. Θα μπορούσα νά πῶ ότι είναι άφθαρτη. Αυτή είναι ή πεποίθησή μου. Διαφορετικά τό σύμπαν θα ήταν πολύ ψυχρό καί χωρίς νόημα. Καί άν τό σύμπαν δέν έχει νόημα, δέν έχει νόημα καί ή ζωή μας. Πάντως, ξέρετε κάτι; Αν δέν υπήρχε ό θάνατος, ή άν οι άνθρωποι ζούσαμε χίλια χρόνια, δέν θα μάς άπασχολούσε καί πολύ ό Θεός. Ό θάνατος μάς φέρνει πιό κοντά του».

Σέ καιρούς προβαλλόμενης άθεΐας, ή όμολογία πίστεως από κορυφαίους έπιστήμονες, όπως ό καθηγητής τῆς Άστροφυσικής κ. Μηνάς Καφάτος, πρώην πρύτανης του Πανεπιστημίου τῆς Καλιφόρνιας, άποτελεϊ γεγονός παρήγορο καί έλπιδοφόρο.

Γ. Δ. Κούβελας

Σπήλαιο καί σπάργανα. Οί ταπεινώσεις τοῦ Χριστοῦ. Μπήκε στή σπηλιά τῆς ἀμαρτίας, γιά νά βγάλη στό Φῶς τῆς σωτηρίας τόν ἄνθρωπο. Περιτυλίχθηκε σπάργανα, γιά νά δείξη, ὅτι εἶναι ὁ τυλιγμένος ὅλη τήν ἀνθρώπινη φύσι.

● **Πῶς γεννήθηκες, Χριστέ;**

Ὡς βρέφος. Ὁ Παλαιός τῶν ἡμερῶν ἔδωσε σημεῖο παρουσίας μέ τή βρεφοποίησι. «Τοῦτό ἐστι τό σημεῖον: Εὐρήσατε βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ» (Λουκ. β' 12).

Ὁ ἰσχυρός Θεός ἐφάνη βρέφος μικρό καί ταπεινό. Στά βρέφη κρύβεται τό μέλλον τοῦ κόσμου. Στό βρέφος τῆς Βηθλεέμ ἀποκαλύπτεται ὁ Παντοδύναμος ὅλου τοῦ κόσμου, ὅλων τῶν αἰώνων.

● **Σέ ποιούς φανερώθηκες, Χριστέ;**

Στήν ταπεινώσει τῶν ποιμένων. Ἡ καλύτερη κεραία, πού συλλαμβάνει οὐράνια μηνύματα, εἶναι ἡ ταπεινώσις.

Γιατί ὁ ἄγγελος δέν εὐαγγελίζεται τό μήνυμα τῶν Χριστουγέννων στους τρανοῦς καί μεγάλους τῆς γῆς;

Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι πυκνή νέφωσις. Οὔτε ἄγγελος δέν μπορεῖ νά περάσῃ ἀπό τά σύννεφα τοῦ ἐγωισμοῦ καί νά μιλήσῃ σέ ὑπερφίαλα ὄντα. Εὐαγγελίζεται τή σάρκωσι, τή γέννησι τοῦ Θεανθρώπου, σέ ἀπλές ψυχές.

Ἄνακοινώνει στόν κόσμο τῆς ἀπλότητας, τῆς ταπεινώσεως καί τοῦ καθήκοντος, τό μοναδικό μήνυμα: «*Ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαράν μεγάλην, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ*». Οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεέμ ἦσαν ἀγραυλοῦντες. Ἄγρυπνοῦσαν, φύλαγαν καλά τό κοπάδι τους. Ὁ κόσμος κοιμᾶται, ὁ Οὐρανός ξαγρυπνᾷ. Μεσάνυχτα ἔχει ὁ κόσμος.

Διανυκτερεύει ὁ Θεός! Διανυκτερεῖον φαρμακεῖο τό σπήλαιο! Διανυκτερεύουν οἱ ἄγγελοι! Διανυκτερεύουν οἱ ποιμένες! Σήμερα δυστυχῶς οἱ χριστιανοί κοιμοῦνται, ὁ διάβολος καί τά ὄργανά του ὁμως ξαγρυπνοῦν.

● **Ποῦ θα βροῦμε** σήμερα τό Χριστό;

Στήν ταπεινή μορφή πού λαμβάνει. «*Ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἔλαβε δούλου μορφήν*». Στήν παιδικότητα. «*Ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπό σοφῶν καί συνετῶν καί ἀπεκάλυψας αὐτά νηπίοις*» (Ματθ. ια' 25).

Στό σχολεῖο τοῦ Χριστοῦ δέν πηγαίνουν τύποι μέ διανοητική ὑπερπλασία, δηλαδή, μέ ὑπερηφάνεια, οὔτε τύποι μέ καθυστέρησι, δηλαδή προσκολλημένοι σέ νεκρούς θρησκευτικούς τύπους. Φοιτοῦν ὅσοι ἔχουν φρόνημα ταπεινό. «*Μακάριοι οἱ πτωχοί τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν*».

«*Σημεῖο τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη*», λέει ὁ ἅγιος Ἀύγουστίνος.

● **Πῶς θά ἀνεβῶ** στό Χριστό;

Ὅταν κατεβῶ. Ἡ ταπεινώσις εἶναι οὐράνια σκάλα. Κατέβηκε ὁ Θεός. «*Ἐκένωσεν ἑαυτόν...*».

Κατάβασις τοῦ Θεοῦ σημαίνει συγκατάβασις, ὄχι μετάβασις τοπική. Γιά τόν Θεό Λόγο ἡ σκάλα, ἡ ταπεινώσις, εἶναι οὐράνια. Γιά τόν ἄνθρωπο ἡ ταπεινώσις εἶναι σκάλα στά μέτρα του. Ἐέρει τά μέτρα του ὁ ταπεινός. Ὅσο πῶς σύμμετρη εἶναι ἡ σκάλα τῆς ταπεινώσεως, τόσο πῶς πολύ ἐλκύει ὁ ἄνθρωπος τή χάρι τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ «*ταπεινοῖς δίδωσι χάριν*».

● **Τί θέλω σήμερα, Χριστέ;**

Θέλω τήν ἡμέρα τῆς Γιορτῆς Σου, νά σκύψω νά Σέ προσκυνήσω, νά ἀσπασθῶ τά θεῖα Σου σπάργανα, πού τυλίχτηκες.

Θέλω καί κάτι ἀκόμα: νά μέ ντύσῃς μέ τά σπάργανα τῆς ταπεινώσεως.

Νά σκύβω βαθειά καί νά θάβω τόν ἐγωισμό. Νά σκύβω καί νά προσκυνῶ τή γέννησί Σου χωρίς λογισμούς.

Νά σκύβω ὑποχωρώντας στους ἄλλους. Νά σκύβω καί νά διακονῶ.

● **Μάθε μας τήν ταπεινώσι** Ἐσύ, πού ἔκλινες οὐρανοῦς καί κατέβης. Ἐσύ, πού τυλίχτηκες τά σπάργανα τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. Ἐσύ, πού ἔκρυβες τή Θεότητά σου στή μορφή τοῦ δούλου. Ἐσύ, ὁ Πρᾶος καί Ταπεινός τῆ καρδία.

π. Δ. Α.

ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ

Ὁ προσωπικός μας ναός

Είμαστε ναός τοῦ Θεοῦ. Καί ὅπως μέσα στό ναό κατοικεῖ ὁ Θεός, ἔτσι μέσα μας κατοικεῖ καί περπατάει ὁ Θεός. Ἐτσι λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Ἕμεῖς ναός Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεός, ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καί ἐμπεριπατήσω, καί ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καί αὐτοί ἔσονται μοι λαός» (Β΄ Κορ. στ΄ 16).

Ὅσα ἔχει ἓνας ναός τοῦ Θεοῦ (μιά ὀρθόδοξη ἐκκλησία), ὀφείλει νά τά ἔχη καί ὁ ναός τῆς ὑπάρξεώς μας.

- **Θυμίαμα** εὐωδιαστό εἶναι ἡ ζωὴ μας. «Χριστοῦ εὐωδία ἐσμέν τῷ Θεῷ» (Β΄ Κορ. β΄ 15).

- **Πρόσφορο** γιά τή θυσία εἶναι ἡ ἀγαθή προαίρεσις. «Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ» (Β΄ Κορ. θ΄ 7).

- **Λαμπάδες** ἀπό ἀγνό καί καθαρό κερὶ εἶναι οἱ πράξεις μας, τά καλά μας ἔργα. «Οὕτω λαμπάτω τό φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τά καλά ἔργα καί δοξάσωσι τόν Πατέρα ὑμῶν τόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ε΄ 16).

- **Ἀζοίμητος κανδήλα** εἶναι ἡ ὀρθόδοξος πίστις μας. Καί ἡ κανδήλα αὐτή καίει πάντοτε μπροστά στόν Ἐσταυρωμένο, πού εἶναι ζωγραφισμένος καί στημένος στό κέντρο τῆς καρδιάς μας. «Ἰησοῦς Χριστός προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος» (Γαλ. γ΄ 1).

- **Τό Εὐαγγέλιο** τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ Καινή Διαθήκη, εἶναι γραμμένη στίς πλάκες τῆς καρδιάς. «Οὐ ἐν πλαξί λιθίνας, ἀλλ' ἐν πλαξί σαρκίνας» (Β΄ Κορ. γ΄ 3).

- **Οἱ Ἐπιστολές** τῶν Ἀποστόλων διαβάζονται ἀπό τοὺς ἀνθρώπους γραμμένες στή ζωὴ μας. Ἡ ὅλη βιοτῆ μας πρέπει νά εἶναι μία ἐφαρμογὴ τῶν ἀποστολικῶν διδαχῶν, μία ζωντανὴ ἐπιστολή, πού νά τὴν διαβάζουν ὅλοι. «Ἡ ἐπιστολή ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, γεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, γινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων» (Β΄ Κορ. γ΄ 2).

- **Τό θυσιαστήριο** τοῦ ναοῦ μας εἶναι ἡ καρδιά μας. Ἀπὸ τὴν καρδιά προέρχεται ἡ φλόγα καί φτάνει στό στόμα καί ἐκφράζεται ὡς θερμός λόγος, ὡς ὁμολογία. «Καρδιά γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δέ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν» (Ρωμ. ι΄ 10).

- **Λειτουργός** μέσα στό ναό τοῦ σώματός μας εἶναι τό πνεῦμά μας. Αὐτό φωτίζεται ἀπὸ τό Πνεῦμα τό Ἅγιον καί ἱεουργεῖ μέ ὅλες τίς ψυχοσωματικὲς ἐνέργειες τό μυστήριον τῆς σωτηρίας. Γι' αὐτό λέει ὁ Παῦλος: «Οὐκ οἴδατε, ὅτι ναός Θεοῦ ἐστε καί τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;» (Α΄ Κορ. γ΄ 16).

- Ὁ βασικός δέ σκοπὸς τοῦ ναοῦ μας εἶναι ἡ **κοινωνία** μέ τόν Θεό. Ἐχομε κληθῆ «εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν» (Α΄ Κορ. α΄ 9). Ὅσο προσπαθοῦμε ἐμεῖς νά ἐγγίσουμε τόν Θεό, τόσο Ἐκεῖνος ἐγγίζει σέ μᾶς. Ἡ μᾶλλον, μία δική μας κίνησις πρὸς τόν Θεό σημαίνει χίλιες κινήσεις τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμᾶς. Γι' αὐτό καί ὁ ἀδελφόςθεος Ἰάκωβος προτρέπει:

«Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. Καθαρίσατε χεῖρας ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀγνίσσατε καρδίας δίψυχοι» (δ' 8).

Ναὸς ὁ ἑαυτὸς μας, προσφέρει τὴ λογικὴ του θυσία στὸν Θεό. Φυσικά τότε ὁ ναὸς αὐτὸς λειτουργεῖ σωστά, ὅταν συχνάξη ὁ ἕνας ναὸς, ὁ πιστὸς ἄνθρωπος, στὸν ἄλλο ναὸ, στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ἡ **σύναξις** καὶ ἡ κοινωνία ὄλων τῶν πιστῶν καὶ ὅπου, πρὸ παντός, ἡ **θεία Κοινωνία** στὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας.

Ἄν ὁ «καθαρώτατος ναὸς τοῦ Σωτήρος», ἡ Παναγία, χρειάστηκε νὰ εἰσοδεύσῃ στὸν Ἰουδαϊκὸ ναὸ, πόσο μᾶλλον ἐμεῖς ὀφείλουμε νὰ εἰσοδεύουμε στὸ ναὸ τοῦ Θεοῦ, στὸ ναὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης! Ἐδῶ ὁ ναὸς εἶναι ζωντανὴ παρουσία τοῦ Θεοῦ. Καὶ μεῖς ἔχουμε ἀνάγκη νὰ βροισκώμαστε μέσα σ' αὐτὸ τὸ ναὸ, γιὰ νὰ καθαριζώμαστε, νὰ ἐξαγνιζώμαστε, νὰ ἀγιαζώμαστε.

● Γιὰ κάθε ναὸ, πού κτίζεται καὶ τελεῖται σ' αὐτὸν τὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας, εὐχόμεστε: «*Τοῦτον τὸν οἶκον στερέωσον μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων*». Ἄλλ' ὅσο καὶ ἂν εὐχόμεστε, κάποτε ἔρχεται ἡ φυσικὴ φθορὰ τοῦ ὑλικοῦ κτίσματος. Καὶ ὅπως δὴποτε στὴ συντέλεια τῶν αἰώνων καὶ οἱ ναοί, μαζί μὲ ὅλο τὸ ὑλικὸ σύμπαν «*παρελύσσονται*» (Ματθ. κδ' 35). Θὰ γκρεμιστοῦν· δὲν θὰ ξανακτιστοῦν. Δὲν θὰ συμβῆ ὁμως τὸ ἴδιο μὲ τὸ **ναὸ τοῦ σώματος**. Θὰ γκρεμισθῆ καὶ αὐτὸς τὴ στιγμὴ τοῦ θανάτου. Ἀλλά θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα, πού θὰ ξανακτισθῆ. Θὰ εἶναι ἡ ὥρα τῆς **κοινῆς ἀναστάσεως**.

● Μιλώντας ὁ Κύριος γιὰ τὴ σταύρωσι καὶ τὴν ἀνάστασι Του, εἶχε πεῖ: «*Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν*» (Ἰωάν. β' 20). Οἱ Ἰουδαῖοι νόμισαν, ὅτι μιλάει γιὰ τὸ ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων, πού χρειάστηκεν σαράντα ἔξι χρόνια γιὰ νὰ κτισθῆ. Ἀπόρησαν, πὼς ἦταν δυνατόν ἕνα τέτοιο ναὸ ὁ Ἰησοῦς νὰ τὸν ξανακτίσῃ σὲ τρεῖς μόνο ἡμέρες. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς μιλῶσε γιὰ ἄλλο ναὸ. «*Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ*» (Ἰωάν. β' 21).

Τὰ λόγια αὐτὰ μάλιστα βροῆκαν ὡς κατηγορία ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴ δίκη μπροστὰ στοὺς ἀρχιερεῖς καὶ στὸ συνέδριο!

● Ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος παρουσιάζει ὡς ἐξῆς τὴν κατηγορία αὐτή: «*Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω*» (Μάρκ. ιδ' 58).

Οἱ χειροποίητοι ναοὶ γκρεμίζονται· οἱ ἀχειροποίητοι ξανακτίζονται! Φαντασθῆτε ἕνα ναὸ νὰ γκρεμισθῆ καὶ στὴ θέσι του νὰ κτισθῆ ἄλλος, ὅλος ἀπὸ χρυσάφι! Κάτι τέτοιο, σὲ ἀπείρως ἀνώτερες διαστάσεις, θὰ συμβῆ μὲ τὸ ναὸ τοῦ σώματός μας. Θὰ ξανακτισθῆ. Θὰ ἀναστηθῆ καὶ θὰ εἶναι ὑπέρολαμπρος, κατασκευασμένος ἀπὸ ἀθάνατο ὑλικό, ντυμένος τὴν ἀφθαρσία καὶ τὴν ἀθανασία, περιβεβλημένος μὲ θεϊκὴ δόξα. «*Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ*» (Α' Κορ. ιε' 42).

● Ἀπείρως μεγαλύτερη ἀξία ἔχει ὁ **ἐμψυχος ναὸς**, πού λέγεται ἄνθρωπος (Μάρκ. η' 36) καὶ ὅπου ὁ Θεὸς ἔχει κρεμάσει τὴ δική Του εἰκόνα, ἀφοῦ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο «*κατ' εἰκόνα*» αὐτοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἐμψυχος ναὸς μας ἔχει ἀνάγκη ἰδιαίτερης φροντίδας. Νὰ μείνουμε ναὸς, καθιερωμένος στὴ διακονία τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ.

Γνωριμία με τόν ΠΑΥΛΟ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Στήν κρίσι του Θεού

Ρωμ. β' 1-8

Κρίσις καί κατάκρισις (στ. 1)

Εδειξε ο απόστολος Παῦλος τό ναδίρ τῆς διαφθοράς στό 1ο κεφάλαιο τῆς πρὸς Ρωμαίους. Μακρὰ ἀπό τό Θεό, χωρίς Θεό, εἶχαν κατακυλίσει στό τελευταῖο σκαλοπάτι τοῦ κακοῦ. Μέ τή χάρι τοῦ Θεοῦ αὐτοῖ, στούς ὁποίους ἀπευθύνεται, ἔχουν κληθῆ στή ζωή τῆς καθαρότητος καί ἀγιότητος. Αὐτό δέν σημαίνει, ὅτι ἔχουν ἐξασφαλίσει τή σωτηρία. Ὅλοι, ὅσο ζοῦμε, εἴμαστε εὐάλωτοι στό κακό.

Προσοχή! Διότι κάποτε βλέπουμε τό κακό μόνο στούς ἄλλους, δέν αισθανόμαστε τό δικό μας κακό. Αὐ σ τ η ρ ο ῖ κριτές στούς ἄλλους, ἐπιεικεῖς στόν ἑαυτό μας. Ἴδιως ὁ κίνδυνος αὐτός νά συγκρίνουμε τόν ἑαυτό μας μέ τούς ἄλλους καί νά τόν βρίσκουμε ἀνώτερο, ὑπάρχει σέ ὅσους συνέβη ν' ἀνήκουν σέ ὑψηλή λεγόμενη τάξι, κοινωνική, οικονομική, θρησκευτική, ἐκκλησιαστική. Οἱ χριστιανοί τῆς Ρώμης ἦσαν κάτοικοι τῆς μεγάλης πόλεως, πιθανόν μερικοί νά προσέρχονταν καί ἀπό ἀνώτερες βαθμίδες. Θά ἦσαν, λοιπόν, πιά ἐπιρρεπεῖς στό ἁμάρτημα τῆς κρίσεως καί κατακρίσεως.

Προκειμένου ὁ απόστολος Παῦλος νά τούς κατηχήσει τό λόγο τῆς δικαίωσης, τῆς σωτηρίας, ὀφείλει νά ἐπιστήση τήν προσοχή τους στά πάθη, πού ἀποκλείουν αὐτή τή σωτηρία. Ἡ κατάκρισις τοῦ ἄλλου εἶναι ὁπωσδήποτε ἓνα ἀπό αὐτά. Γι' αὐτό σημειώνει μέ ὀρμητικό, θά λέγαμε, ὕφος: *«Διό ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε, πᾶς ὁ κρίνων ἐν ᾧ γάρ κρίνεις τόν ἕτερον, σεαυτόν κατακρίνεις· τά γάρ αὐτά πράσσεις ὁ κρίνων»* (στ. 1). Ἀπόδοσις στήν ἀπλοελληνική: «Ἀλλά καί σύ, ἄνθρωπέ μου, πού κατακρίνεις τούς ἄλλους, δέν εἶσαι λιγότερο ἔνοχος. Γιατί, κρίνοντας τόν ἄλλον καταδικάζεις τόν ἴδιο τόν ἑαυτό σου, ἀφοῦ καί σύ ὁ κριτής κάνεις τά ἴδια».

Νομίζεις, ὅτι σύ εἶσαι καλύτερος! Εἶσαι ἔτοι-

μος, βλέποντας τό βάθος τῆς αἰσχύρῃς τοῦ ἄλλου, νά πῆς μεγαλαυχώντας: «Ἔ, ὄχι δά, δέν εἶμαι καί σάν κι αὐτόν...».

● *«Ἀναπολόγητος πᾶς ὁ κρίνων»* (στ. 1). Ἐδῶ ὁ Παῦλος δέν καταδικάζει τήν κρίσι, πού εἶναι φυσική λειτουργία κάθε ἀνθρώπου. Ἀφοῦ ἔχει λογική, ἔχει καί κρίσι. Βλέπει καί κρίνει καί συγκρίνει. Ἐχει τήν κριτική ἰκανότητα νά διακρίνη τά μέν ἀπό τά δέ, τήν ἀλήθεια ἀπό τό ψέμα, τούς φαύλους ἀπό τούς ἀγίους. Ὅποιος δέν κρίνει, αὐτός εἶναι ἄβουλο νούμερο, ὄχι σκεπτόμενος ἄνθρωπος.

Ἄρα ἐκεῖνο, πού ἀπαγορεύεται εἶναι ὄχι ἡ κρίσις, ἀλλ' ἡ κατάκρισις. Αὐτό φαίνεται ἀπό τό ρῆμα, πού ἀκολουθεῖ, *«κατακρίνεις»*. Ὅποιος κατακρίνει τόν ἄλλον, αὐτός οὐσιαστικά τόν ἑαυτό του κατακρίνει.

● **Κατάκρισις** εἶναι ἡ κρίσις μέ διάθεσι μειώσεως τοῦ ἄλλου καί ἀνυψώσεως τοῦ ἑαυτοῦ μας· ἡ κρίσις, μέ σκοπό τή διαπόμψυσι τοῦ ἄλλου καί τήν προβολή τοῦ ἑαυτοῦ μας· ἡ κρίσις μέ αὐστηρά κριτήρια σέ θέματα, πού καί μεῖς φταῖμε, «ἅπαντες» ἡ κρίσις μέ ἐγωιστικά κριτήρια· ἡ κρίσις χωρίς συμπάθεια, χωρίς ἀγάπη.

Μά πῶς, θά ρωτήσης, ἐγώ πράττω τά ἴδια μ' αὐτόν, πού κρίνω; Τό ἐρώτημα γίνεται πιά ἐπιτακτικό, ὅταν πρὶν ὁ Παῦλος παρουσίασε τούς ἀνθρώπους τοῦ αἰσχίστου εἴδους, τούς διεστραμμένους, τούς ἀπατεῶνες καί ἐκμαυλιστές, τούς ἀνωμάλους. *«Τά αὐτά πράσσω»* καί ἐγώ; ρωτᾷ ὁ ἄλλος μέ ἀγωνία.

● Μπορεῖ νά μή διαπράττης ἁμαρτήματα τοῦ αὐτοῦ βάθους· ὅμως, ἂν ζοῦσες καί σύ μακρὰ ἀπό τόν Χριστό, θά ἔκανες τά ἴδια, καί χειρότερα.

● Μπορεῖ νά μή διαπράττης ἀνώμαλα πράγματα, ὅμως γιά τή χριστιανική σου ιδιότητα καί γιά τά χαρίσματα, πού σοῦ ἔχει δώσει ὁ Θεός, ἐκεῖνα, πού διαπράττεις ἔχουν τήν ἴδια, ἴσως καί μεγαλύτερη, βαρύτητα.

● Μπορεί να νομίζεις, ότι δεν έχεις διαπράξει παρόμοια πράγματα. Όμως πράξεις σου επί άλλου πεδίου προκαλούν τή βδελυγμία του Θεού, όπως και τὰ ἀμαρτήματα εκείνων.

Τό γεγονός είναι ένα, ότι ὅλοι εἴμαστε ἀμαρτωλοί, καί ἄρα κατηγορούμενοι. Ὅλοι θά καθήσουμε στό ἐδώλιο τοῦ κατηγορούμενου καί θά περάσουμε ἀπό «τό κρίμα» τοῦ Θεοῦ. Ἐνας κατηγορούμενος, ἂν θέλῃ νά ἐλαφρύνῃ τή θέσι του καί ν' ἀποφύγῃ τή δίκαιη ποινή, πού τόν ἀναμένει, δέν κάθεταί νά κατηγορήσῃ καί νά ἐξευτελίσῃ τό συγκατηγορούμενό του. Κάτι τέτοιο προκαλεῖ τήν ἀπέχθεια τοῦ δικαστῆ, ἐνῶ καθιστᾶ συμπαθῆ τόν κατακρινόμενο συγκατηγορούμενο. Κάθε κατηγορούμενος κοιτάζει τὰ δικά του χάλια καί ἕνα προσπαθεῖ: Νά προκαλέσῃ τή συμπάθεια τοῦ δικαστῆ. Νά ἐλκύσῃ τό ἔλεός του.

Μέ τή γενική ἔννοια, λοιπόν, τοῦ ἀμαρτωλοῦ καί τοῦ κατηγορούμενου, εἴμαστε ὅλοι. Καί μέ τήν ἄλλη ἔννοια, ότι τὰ ἀμαρτήματά μας, ὅσο λίγα κι ἂν, κατά τή γνώμη μας φυσικά, εἶναι, δέν μποροῦμε μόνοι μας νά τὰ ξοφλήσουμε. Ἄφου, λοιπόν, ἔλεος καί πάλι ἔλεος μᾶς εἶναι ἀναγκαῖο, γιατί δέν δείχνουμε ἔλεος καί στόν ἄλλον; «Τά γάρ αὐτά πράσσεις ὁ κρίνων» (στ. 1). Ἡ λάσπη κρίνει τή λάσπη, ἐνῶ ὑπάρχει δυνατότητα ἡ λάσπη νά μεταβληθῇ σέ ἀδάμαντα. Τό ἀγκάθι κατηγορεῖ τό ἀγκάθι, ἐνῶ εἶναι δυνατόν νά μεταβληθῇ σέ λουλουδί τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

● Ρέπουμε στό νά κρίνουμε τούς ἄλλους καί ν' ἀμνηστεύουμε τόν ἑαυτό μας. Αὐτό φανερώνει καί ἐγωισμό καί ἔλλειψι ἀγάπης. Ἐγωισμός, διότι ἔχουμε ἰδέα γιά τόν ἑαυτό μας, πώς εἶναι καλύτερος ἀπό τόν ἄλλον. Καί ἔλλειψι ἀγάπης, ἀφου τὰ τραύματα τοῦ ἄλλου (παρόμοια μέ τὰ δικά μας) δέν εἶναι γιά νά τὰ κεντᾶμε μέ τήν ὀξεῖα κριτική μας, ἀλλά γιά θεραπεία.

Κρίνουμε καί κατακρίνουμε. Τήν ἴδια ὥρα, πού κρίνουμε τόν ἄλλον, τόν ἑαυτό μας κατακρίνουμε: «Ἐν ᾧ γάρ κρίνεις τόν ἕτερον, σεαυτόν κατακρίνεις» (στ. 1). Καί διότι στόν καθρέφτη τῆς κριτικῆς τόν ἑαυτό μας βλέπουμε, ἀφου τὰ ἴδια καί μεῖς κάνουμε, ἀλλά καί διότι μέ τήν κατάκρισι τοῦ ἄλλου γινόμαστε ἄξιοι κατακρίσεως ἀπό τόν Θεό. Ἡ δέ κρίσις τῶν ἄλλων δέν γίνεται πάντοτε φανερά. Γίνεται κρυφά, ἐρήμην τῶν ἄλλων. Ἄλλοτε γίνεται μέσα μας. Δέν λέμε τίποτε, ἀλλά μέσα μας τόν ἔχουμε ξευτελίσει. Λέγει σχετικά ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Ἄπαντες ἄνθρωποι, κἄν μή θρόνον ἔχωσι, μηδέ δημίους καί ξύλον, ἀλλ' ὅμως καί αὐτοί κρίνουσι τούς ἀμαρτάνοντας, ἐν διαλέ-

ξεσι καί κοινοῖς συλλόγοις καί τῇ τοῦ συνειδότος ψήφῳ» (Ε.Π.Ε. 16β,432). Μετάφρασις: Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, κι ὄχι μόνο ὅσοι ἔχουν ἐξουσία καί ὑπηρετές καί ὑπασπιστές, ἀλλά καί ἄσημοι ἀκόμη, ὅλοι κρίνουν τούς ἄλλους ὡς ἀμαρτωλούς. Τούς κρίνουν σέ συζητήσεις, σέ κοινές συγκεντρώσεις, ἀλλά καί μέσα τους, στή συνειδήσι τους.

Δέν ξεφεύγουμε ἀπό τήν κρίσι τοῦ Θεοῦ (στ. 2)

Ὡς φρένο γιά τόν κατήφορο τῆς κατακρίσεως ὁ ἀπόστολος Παῦλος προβάλλει τό φόβο τοῦ Θεοῦ. Συγκεκριμένα τό φόβο τῆς κρίσεως τοῦ Θεοῦ, τῆς μελλούσης κρίσεως καί τῆς αἰώνιου κολάσεως.

Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ αὐξάνει, ὅταν πιστεύουμε στήν κρίσι τοῦ Θεοῦ. Καί δέν εἶναι ἕνα μορμολύκειο ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἀληθινή καί ἐπιβεβλημένη. Τήν ἐπιβάλλει τόσο ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, ὅσο καί ἡ ἀγάπη Του. Γι' αὐτό τονίζει στόν ἐπόμενο στίχο ὁ Παῦλος: «Οἶδαμεν δέ, ότι τό κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστι κατά ἀλήθειαν ἐπί τούς τά τοιαῦτα πράσσοντας» (στ. 2). Ἀπόδοσις στήν ἀπλοελληνική: «Πραγματικά, ξέρουμε, ότι ὁ Θεός καταδικάζει δίκαια ὅσους ἔχουν παρόμοια διαγωγή».

Πολλοί θά ἤθελαν νά ἦταν παραμύθι ἡ μέλλουσα κρίσις καί ἡ πληρωμή τῶν ἀνθρώπων ἀπό τόν Θεό εἰς αἰῶνα αἰῶνων. Καί ἐγώ, λέει πολλές φορές ὁ ἱερός Χρυσόστομος, θά ἤθελα νά μὴν ὑπάρχῃ τό κριτήριο τοῦ Θεοῦ, γιατί εἶμαι ἀμαρτωλός καί τρέμω. Κριτήριο ὅμως ὑπάρχει καί κόλασις ὑπάρχει. «Οἶδαμεν, ότι τό κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστι κατά ἀλήθειαν» (στ. 2).

● Τό κριτήριο τοῦ Θεοῦ εἶναι ζυγαριά ἀκριβείας, μέ τήν ὁποία ὅλοι θά ζυγιστοῦμε. Ἀκριβοδίκαια καί ἀμερόληπτα καί ἀπροσωπώληπτα. Καί τό κριτήριο εἶναι φοβερώτερο γιά ὅσους θέλησαν σ' αὐτή τή ζωή ν' ἀντιποθεθῶν τήν ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ ὡς κριτοῦ καί μετέβαλαν τόν ἑαυτό τους σέ κριτή πρὶν ἀπό τόν Κριτή.

Ὅσοι κρίνουν τούς ἄλλους καί τούς κατακρίνουν, αὐτοί βρίσκονται σέ χειρότερη θέσι ἀπό τὰ θύματα τῆς κρίσεώς τους, ἐνώπιον τοῦ δικαιοκρίτου Θεοῦ: «Τό κρίμα τοῦ Θεοῦ κατά ἀλήθειαν ἐπί τούς τά τοιαῦτα πράσσοντας» (στ. 2). Γιατί εἶναι σέ χειρότερη θέσι; Ἡ ἀπάντησι στό ἐπίμενο.

Δ.Γ.Α.

Ἐλεύθεροι

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

Μοναδικό γεγονός

Ἡ ἁγία Χριστούγεννα εἶναι τό μοναδικό γεγονός.

- Μοναδικό, ἀφοῦ ποτέ ἄλλοτε δέν εἶχε μεταναστεύσει ὁ Θεός στή γῆ.

- Μοναδικό, ἀφοῦ ποτέ ἄλλοτε ἡ γῆ δέν εἶχε δεχτή τήν ἐπίσκεψι τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ.

- Μοναδικό, ἀφοῦ ποτέ ἄλλοτε Παρθένος δέν κυφορήσε καί δέν ἔγινε Μητέρα.

- Μοναδικό, ἀφοῦ κατέστη τό ὄροσημο τῶν δύο ἐποχῶν, τῆς πρό Χριστοῦ καί τῆς μετά Χριστόν.

- Μοναδικό. Ποτέ σκοτεινή σπηλιά δέν ἔγινε ὁ φωταγωγός τῆς ἀνθρωπότητας.

Ὁ Μοναδικός Θεός γιά τή μοναδική ψυχή πραγματοποίησε τό μοναδικό γεγονός τῶν Χριστουγέννων.

Χριστός - ψυχή - Χριστούγεννα!

Θεός - ἄνθρωπος - Θεάνθρωπος!

Ὅταν συμβαίνει κάποιο πρωτόγνωρο, συγκλονιστικό γεγονός, πού σπάει τή ρουτίνα τῆς καθημερινότητας, τότε σταματοῦν οἱ τακτικές ἐκπομπές καί ἀκούγεται στό μικρόφωνο τῶν ραδιοφωνικῶν καί τηλεοπτικῶν σταθμῶν ὁ ἐκφωνητής νά λέγη: **Ἐκτακτο γεγονός!**

Ἡμερολόγιο 2018

Κυκλοφορεῖ τό ἡμερολόγιο τοῦ Συλλόγου μας γιά τό ἔτος 2018. Ἀφιερωμένο στή **Μετάνοια, τήν πρώτη ἀνάγκη**. Τιμᾶται 1 εὐρώ. Γιά περισσότερα (πάνω ἀπό 50) γίνεται 30% ἔκπτωσης.

Τηλ.: 2103212713 - 2109765440.

- Ἐκτακτο δελτίο εἰδήσεων! **«Ἐτέχθη ἡμῖν σήμερον Σωτήρ»** (Λουκ. β' 11).

- Ἐκτακτη μουσική ἀπό τή χορωδία τῶν ἀγγέλων: **«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»** (Λουκ. β' 14).

Ἡ Παναγία τοῦ τέμπλου ἀρκεῖ

Ἡ ἁγία ἦταν κακό ἄραγε, ἂν ὁ ἱερομόναχος (ἡγούμενος μεγάλης καί πλουσίας Μονῆς) ἀποσυρόταν λίγο ἀπό τά φῶτα τῆς δημοσιότητας, ἂν κλεινόταν γιά λίγο καιρό στό μοναστήρι του, ἂν ἀπέφευγε γιά ἓνα διάστημα τίς ἐξόδους, τίς κοσμικές τιμές καί τοὺς ἐπαίνους καί τίς παρασημοφορήσεις;

- Δέν μετράμε τήν «προσφορά» του μέ τίς εἰκόνες, πού μοιράζει. Σέ λίγο ἡ Παναγία τοῦ τέμπλου, πού βρίσκεται σέ ὅλους τοὺς ὀρθοδόξους ναούς, δέν θά ἔχη καμμία ἀξία μπροστά στά **ἀντίγραφα** (χάρτινα ἀποτυπώματα μέ χτυπητές κορνίζες) τῶν ποικίλων εἰκόνων τῆς Παναγίας, πού χαρίζονται ἓνα ἰδίως ἡγούμενο!

- Μετράμε κάτι ἄλλο. Τήν πνευματική ζημιὰ, πού ὀνομάζεται **ψευδαισθησι** καί **μαγικός** τρόπος προσεγγίσεως καί χρήσεως θρησκευτικῶν συμβόλων.

Ὁ Βαπτιστής Ἰωάννης, ὅταν οἱ διάφορες τάξεις τῶν ἀνθρώπων τόν ρωτοῦσαν, «τί ποιήσομεν», δέν τοὺς ἔλεγε, «Θά ἔρχεσθε καθημερινά στό ποτάμι καί θά παίρνετε ἓνα ποτήρι ἁγιασμένου νεροῦ!» Δέν ὠθοῦσε σέ ψευδαισθήσεις σωτηρίας. Συνιστοῦσε ἀληθινὴ ἀλλαγὴ: **Συναίσθησι** μέ μετάνοια, **καρπούς** ἀξίους τῆς μετανοίας καί **ἀλλαγὴ** ζωῆς (Λουκ. γ' 7-15). Καί πρό παντός τοὺς ἐτοίμαζε νά δεχθοῦν τόν **Ἰσχυρότερο**, τό Μεσσία (Λουκ. γ' 16).

- Καί ὁ ἀπόστολος Πέτρος τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὅταν «κατανευγμέν-

νοι τῆ καρδία» ρωτᾶνε οἱ ἀκροατές, «Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;», δέν τούς καλλιέργησε τήν ψευδαίσθησι. Δέν πρόβαλε καμμιά εἰκόνα τῆς Παναγίας γιά προσκύνησι! Τούς κατηύθυνε στή συναίσθησι, στή μετάνοια: «Μετανοήσατε, καί βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπί τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» (Πράξ. β' 38).

• Ὅσες ποικιλῶνυμες εἰκόνες τῆς Παναγίας καί ἄν κατεβάζουν, ἢ ὠφέλεια ἐνός ἀγίου **Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ** δέν μπο-

ρεῖ νά ἐπέλθῃ. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀγιοκοσμᾶτικου κηρύγματος. Δέν χρειαζόμαστε εὐκόλα θρησκευτικά πραγματάκια, πού τελικά καταντοῦν **μαξιλαράκια** γιά νά κοιμᾶται ἡ συνείδησις!

• Προσπάθησε ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νά βάλῃ ἕνα φρένο στήν ἔξοδο ἀγιορειτῶν μέ εἰκόνες καί λείψανα, ἀλλά πρὶν ξεραθῆ τό μελάνι, ξεχάστηκε ἡ ἐγκύκλιος!

• Ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας στό τέμπλο ἀρκεῖ, ὑπεραρκεῖ. Δέν χρειαζόμαστε ἄλλες

Εὐσεβῆς ψάλτης

† Ἰωάννης Τσίνας

Σέ βαθύ γῆρας ἀναχώρησε γιά τήν οὐράνια πατρίδα ὁ παλαιότερος ἴσως ψάλτης τῆς Ρόδου, ὁ εὐλαβῆς καί γλυκύφθογγος Ἰωάννης Τσίνας. Γιά πολλές δεκαετίες ἔφαλλε στόν ἱ. Ναό Ἁγίων Ἀναργύρων Ρόδου. Ἡ ἐξοδία ἀκολουθία ἐψάλη στίς 30 Ὀκτωβρίου στό Ναό αὐτό, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου. Πολλοί ἱερεῖς καί ψάλτες προσήλθαν νά τιμήσουν τόν σεβάσμιο λειτουργό τοῦ ἀναλογίου. Καί πλῆθος κόσμου κατέκλυσε τό ναό, γιά νά προσευχηθῆ ὑπέρ τῆς σεμνῆς ψυχῆς του. Ὁ ἱεροκῆρυξ καί συντάκτης τοῦ περιοδικοῦ μας ἀρχιμ. Δανιὴλ Ἀεράκης, συνδεόταν διά στενῆς φιλίας μέ τόν μεταστάντα, ἀπέστειλε τό ἀκόλουθο ἀποχαιρετιστήριο κείμενο, πού ἀναγνώστηκε στό τέλος τῆς ἐξοδίου ἀκολουθίας.

Ἐφυγε τήν ἡμέρα τῆς Πατρίδας, 28 Ὀκτωβρίου. Καί τήν ἀγαποῦσε τήν Ἑλλάδα ὁ παλαιός Ροδίτης Ἰωάννης Τσίνας. Ἦξερε τί σημαίνει δουλεία ἀπό κατακτητή καί σάν μικρό παιδί καί νέος ἔμεινε ἀδούλωτος στό φρόνημα, ἀδούλωτος καί στήν ψυχῆ.

• Μά πάνω καί πέρα ἀπό τή γήινη πατρίδα ἀγαποῦσε τήν οὐράνια Πατρίδα. Χριστός καί Ἑλλάδα στήν καρδιά του, καί πρῶτος ἀπό τά δύο ὁ Χριστός. Τόν ἀγάπησε. Καί Τόν τραγούδησε. Τό δεξιό στασίδι τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων γιά πολλές δεκαετίες διακονήθηκε ἀπό τόν γλυκύφθογγο ψάλτη, τόν κύρ-Γιάννη.

• Ἐψαλλε σέ ὄλους τούς ἤχους. Ἐψαλλε ὅλα τά Ἀναστάσιμα. Καί ὁ Κύριος τόν κάλεσε νά ψάλῃ χτές Κυριακή, ὡς λαμπαδάριος, στόν Οὐρανό. Ἄγγελοι ὑποδέχτηκαν τήν ὠραία καί καλοκάγαθη ψυχῆ του καί τόν ἀναδέχτηκαν στή χορωδία τους.

• Ἀγαπητέ μας Ἰωάννη. Ὅλη ἡ ἐνορία σου εἶναι παροῦσα. Θέλει νά σοῦ πῆ

ἕνα μεγάλο «εὐχαριστῶ», γιατί παρ' ὅλα τά χρόνια σου ἡ ψαλτική φωνή σου τούς ἀνέβαζε ψηλά. Θά ἔλεγα, ὅτι ὅλη ἡ Ρόδος θέλει νά σέ τιμήσῃ γιά τήν πατριωτική καί χριστιανική σου ψυχῆ.

• Κυκλώνουν πρό παντός τό σκῆνωμά σου τά παιδιά σου καί τά ἐγγόνια σου. Εἶσαι «ὁ πάππος» τους, πού ἔβλεπαν τή στοργή καί τήν ἀγάπη σου.

• Καί σύ, κυρά Σταματία, φυσικά καί δέν θά κλαῖς. Τό χωρισμό τόν αισθάνεσαι καί εἶναι λυπηρός. Μά στάσου ἐκεῖ στό καντήλι σου καί στό θυμιατήρι σου καί πές: «Κύριε, τόν ἄνδρα μου νά τόν «περιποιῆσαι» μέ τή δόξα σου, ὅπως λέει ὁ μέγας σου ἀπόστολος Παῦλος».

Τό μήνυμα τοῦ Χριστοῦ: «Δέν θά πεθάνῃς ἐσύ! Ὁ θάνατος θά πεθάνῃ».

Τήν πέρασες, κύρ-Γιάννη, τή γέφυρα τοῦ θανάτου. Ζῆς τώρα στήν ἀντίπερα ὄχθη, στό βασίλειο τοῦ ἀκηράτου Φωτός, στήν ἀτέλειωτη αἰωνιότητα.

Καλή ἀντάμωση, ἀγαπητέ μου φίλε καί ἀδελφέ.

«Παναγίες», διαφημιζόμενες και περιφερόμενες. Ποιός θά τό φωνάξη αυτό; Ποιός θά στηρίξη τό λαό στή ζωή του Χριστού; Ποιός θά μάς σώση από τόν **θηρησκευτικό αποπροσανατολισμό**;

Μπροστάρης ό Μπουτάρης!

Μπροστάρης ό δήμαρχος Θεσσαλονίκης κ. Μπουτάρης! Μπροστάρης **στις παρελάσεις τών όμοφυλοφίλων** στή Θεσσαλονίκη. Σπουδαίοι οί χυδαίοι για τόν κ. δήμαρχο! Γι' αυτό και έπιβάλλεται νά προβάλλη τήν άνωμαλία τους στους δρόμους μέ παρελάσεις!

Μπροστά ό (μ)προστάτης τους Μπουτάρης, σύμβολο του βρώμικου άγώνα τους. Και πίσω του τά πολύχρωμα ήμίγυμνα και γυμνά σύμβολα του ξευτελισμού τής ανθρωπίνης αξιοπρέπειας!

• Έπιβεβλημένη για τόν κ. Μπουτάρη ή παρέλασις προς τιμήν τών έκφύλων. Άπαράδεκτη όμως ή παρέλασις προς τιμήν τών **ήρώων του Έθνους**, τών προτύπων τής άρετής! Νά παρελαύνουν οί άνώμαλοι μαζί μέ τόν κ. Μπουτάρη έπιτρέπεται! Νά παρελαύνουν τά άθώα παιδιά ελληνικών σχολείων άπαγορεύεται! Νά παρελαύνουν οί στρατευμένοι του έκφυλισμού έπιτρέπεται! Νά παρε-

λαύνουν τά στρατευμένα νιάτα τής Έλλάδος άπαγορεύεται!

• Νά γιατί έλαμψε διά τής **άπουσίας** του από τήν παρέλασι τής 28ης Οκτωβρίου στή Θεσσαλονίκη ό κ. Μπουτάρης! Η άπουσία του δέν ήταν προσβολή μόνο του Προέδρου τής Δημοκρατίας. Άλλωστε και ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας έχει ευθύνη, ύπογράφοντας νομοθετήματα υπέρ τών όμοφυλοφίλων! Η περιφρόνησις του κ. Μπουτάρη στήν έθνική παρέλασι υπήρξε άσεβής προσβολή προς τό **αίμα τών ήρώων** τής Πατρίδας!

Διαβολικότεροι του Διαβόλου!

Διάβολος δέν τολμά νά άσεβήση στό πρόσωπο του Ίησου Χριστού. Τρέμει μπροστά στο Θεανδρικό Του πρόσωπο (Λουκ. η' 28). Άσεβη όμως άτομα τολμούν και γράφουν και λένε άκατόνομαστα για τόν Άναμάρτητο Κύριο και για τήν Άειπάρθενο Παναγία.

• Αυτό δέ πού συνέβη τό μήνα Οκτώβριο σέ θέατρο τής Θεσσαλονίκης ξεπέρασε σέ βλάσφημη χυδαιότητα και τόν Ν. Καζαντζάκη και τόν Μ. Άνδρουλάκη. Συγγραφέας του φρικώδους έργου είναι κάποιος (πεθαμένος πλέον) πορτογάλος σατανιστής, ό **Φερνάνδος Πεσσόα**. Τίτλος του έργου: «*Η ώρα του Διαβόλου*»!

• Ο πρωταγωνιστής ύποδύεται τό Διάβολο και τή γυναίκα, πού έχει τό όνομα «Μαρία». Μέ τό όνομα αυτό ό άπαισιος Πεσσόα ύποστηρίζει, ότι παρουσιάζει τήν... Παναγία! Ο Διάβολος στό έργο λέει ότι είναι άδελφός του Χριστού! Άκούγεται τό «*Πάτερ ήμωv*», αλλά σέ πρώτο πρόσωπο και άπευθύνεται στό Διάβολο! Η «Μαρία» γονατίζει και φιλάει τό χέρι του Διαβόλου! Και ύστερα μία όλόγυμνη γυναίκα στή σκηνή περιμένει τό Διάβολο νά τήν... βιάση! Και στό πρόσωπο τής γυναίκας αυτής ό άκόλαστος συγγραφέας ύπονοεί τήν Παρθένο Κόρη, τήν Θεοτόκο Μαρία!

• Ποιός διαμαρτυρήθηκε για τή φρικτή αυτή βεβήλωσι; Σχεδόν κανείς. Κάτι λίγοι, πού συνάχθηκαν έξω από τό θέατρο και φώναξαν, συνελήφθησαν από τήν

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

Κωδικός
01-1323

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ιδιοκτήτης: Σύλλογος «Ιωάννης ό Βαπτιστής»

Υπεύθυνος έκδόσεως: Άγγελ. Μπότζιου

Χριστοκοπίδου 12 - 105 54 - Άθήνα

www.ioannisvaptistis.gr

Τηλέφωνα: 2103212713 & 2109765440

e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

Υπεύθυνος Τυπογραφείου:

Κωνστ. Σανιδάς, Ιωαννίνων 6 - Μοσχάτο

Έτησία συνδρομή:

Έσωτερικού 10 €. Κύπρου 20 €.

Έξωτερ.: Εύρώπης 20 €. Άμερικής: δολ. 25.

Καναδά και Άυστραλίας: δολάρια 30.

Έπιταγές και έπιστολές:

Περιοδικό «Βαπτιστής»

Χριστοκοπίδου 12, 105 54, Άθήνα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ «ΒΑΠΤΙΣΤΟΥ» 2017

Κύρια άρθρα

Όφειλή ή χάρις; σελ. 1. Άνώφελα και ώφέλιμα, σελ. 17. Σαρκικότητα ή άγιασμός; σελ. 33. Η θυσία του Χριστού, σελ. 49. Δόξα μας ή Άνάληψις, σελ. 65. Θαύματα και χαρίσματα, σελ. 81. Προσαγωγή αγάπης, σελ. 97. Ό ένας και ό Ένας, σελ. 113. Διαλέγουμε τή φωτιά; σελ. 129. Παύλος και Λουκάς, σελ. 145. Οί δικοί μας και οί άλλοι, σελ. 161. Κοινωνός τής ανθρωπίνης φύσεως, σελ. 177.

Έορτολογικά-Έπίκαιρα

Πρίν πεθάνουμε (Υπαπαντής), σελ. 21. Εικονοστάσια (Κυριακή Όρθοδοξίας), σελ. 37. Ό Κατηχητικός Λόγος του Πάσχα (Άνάστασις), σελ. 53. Ιωάννης ό Θεολόγος (8 Μαΐου), σελ. 69. Ό Χρυσόστομος και ό Γολγοθάς του (13 Νεμβρίου), σελ. 166. Στή βάσι τής ταπεινώσεως (Χριστούγεννα), σελ. 182.

Γνωριμία μέ τόν Παύλο

Β' Κορ. ιγ' 10-11: Συμφωνία και ένότητα, σελ. 11. Β' Κορ. ιγ' 11-13: Τέλος τής Έπιστολής, σελ. 26. Ρωμ. α' 1-2: Χριστός όλων των ένων, σελ. 43. Ρωμ. α' 3-7: Άγαπητοί Θεού, σελ. 58. Ρωμ. α' 8-10: Θαυμασμός και έπιθυμία, σελ. 74. Ρωμ. α' 11-15: Τό χρέος του Άποστόλου, σελ. 90. Ρωμ. α' 16-18: Δικαιοσύνη - δικαίωσις, σελ. 106. Ρωμ. α' 19-23: Η ειδωλολατρία κυριαρχεί, σελ. 122. Ρωμ. α' 24-25: Ό άνθρωπος άτιμάζεται, σελ. 138. Ρωμ. α' 25-27: Τά παρά φύσιν... θριαμβεύουν! σελ. 154. Ρωμ. α' 27-32: Η σχιζοφρένεια τής άτιμίας, σελ. 170. Ρωμ. β' 1-8: Στήν κρίσι του Θεού, σελ. 186.

Πρόσχωμεν

Τό κήρυγμα, σελ. 8. Ό Μονογενής Υιός, σελ. 24. Άγγελοι και άνθρωποι συλλειτουργούν, σελ. 40. Ό ραντισμός του Αίματος, σελ. 56. Άναστάσιμα έξαποστειλάρια, σελ. 72. Στο ιερό Βήμα, σελ. 88. Τό Βάπτισμα, σταυρός και άνάστασις, σελ. 104. Η ιερωσύνη, σελ. 120. Ζωντανή και κατανοητή λατρεία, σελ. 136. Λόγος και άναγνώσματα, σελ. 152. Παρατρεχάμενοι, σελ. 168. Ό προσωπικός μας ναός, σελ. 184.

.....

άστυνομία, μέ τό αιτιολογικό, ότι «ή τέχνη είναι έλεύθερη»! Η τέχνη μπορεί νά είναι έλεύθερη, αλλά ή πρόστυχη άσέβεια δέν είναι τέχνη, και έπομένως δέν είναι έλεύθερη. Ό ύπόνομος δέν ξεχνύεται στους δρόμους άκάλυπτος!

- Άν σέ θέατρο παρουσίαζαν όλόγυμνο τόν κ. Τσίπρα ή τόν κ. Παυλόπουλο, θά τούς άφηναν, διότι «ή τέχνη είναι έλεύθερη»; Άμέσως θά τούς συνελάμβαναν. Μεγάλος ό πρόεδρος τής Δημοκρατίας και ό πρωθυπουργός! Μικρός ό Χριστός; Μικρή ή Παναγία;

- Άλλά γιατί μās

έκπλήττει ό Πεσσόα, όταν χιλιάδες Έλληνες κάθε λεπτό βλασφημοϋν τήν Παναγία και σκέπτονται βρωμερά σάν τόν Πεσσόα; Ό βλάσφημος είναι πεσών σάν τόν Πεσσόα!

ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

www.agiosbooks.gr

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΜΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Κεντρική Διάθεση των βιβλίων του Αρχιμ. Δανιήλ Γ. Αεράκη
Θρησκευτικά Βιβλία, Παιδικά Βιβλία, Εκκλησιαστικά Είδη

Προσφορά στους αναγνώστες του περιοδικού μας για τον μήνα Δεκέμβριο
Έκπτωση 10% και δωρεάν ταχυδρομικά για αγορές πάνω από 49,00 ευρώ
(Κωδικός για το κουπόνι έκπτωσης : dek2017)

E-mail επικοινωνίας: agiosbooks@gmail.com
Τηλέφωνο επικοινωνίας: 210.97.65.440

Πατερικά

Κόλασις πρὶν ἀπὸ τὴν κόλασι! σελ. 132.

Ἐκκλησιαστικά

Ψάλτες, σελ. 5. Αὐγουστίνος Καντιώτης, σελ. 117.

Ἀπολογητικά

Ἡ μαρτυρία τῆς ἐπιστήμης, σελ. 181.

Πνευματικά

Καλωσόρισμα τοῦ Χριστοῦ, σελ. 103. Προσευχή: Ἐλευθερία τῆς ἀγάπης, σελ. 133. Σπορά τοῦ λόγου, σελ. 149.

Διάφορα

Πρωτότυπα (ἀγιογραφικά) κάλαντα, σελ. 10. Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας στὴν Δ' Ἐθνοσυνέλευσι, σελ. 28. Βρωμερὴ θρασύτητα τῶν ἀνωμάτων, σελ. 55. «Σκοτώνουν ἀθῶα βρέφη κάνοντας τὸ κέφι τους», σελ. 101. Σπάστε τίς ἀλυσίδες, σελ. 144.

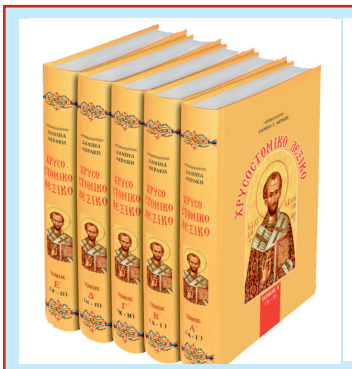
Ἐκδημίες

Μητέρα ὀρφανοτρόφος: † Ἄννα Τσεκούρα, μοναχή, σελ. 14. Σεμνοὶ ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου: † ἀρχιμ. Αὐγουστίνος Κατσιμπήρης - † ἀρχιμ. Ἀμβρόσιος Κυρατζῆς, σελ. 64. Παραμυθία πονεμένης μητέρας † Ἀλέξανδρος Φιλιππῆς, σελ. 86. Ἄλλης βιοτῆς, τῆς αἰωνίου, ἀπαρχὴ † Ἀριστείδης Δημητρόπουλος, σελ. 87 - Τὸ χαμόγελο τῆς ἀγίας ἀπλότητας: † Μελπομένη Παπαδοπούλου - Ὁ ἀπλοῦς ἱεραπόστολος: † Θεοχάρης Σερμετιδῆς - Ὁ ζηλωτὴς κληρικός: † πρωτοπρ. Κωνσταντῖνος Κακαβελάκης - Ἡ σεβασμία γερόντισσα: † Μαρία Τριανταφυλλίδου - ὁ «προϊστάμενος» ἀποστολικοῦ ἔργου: † Σάββας Ξανθόπουλος, σελ. 156. Εὐσεβὴς ψάλτης: † Ἰωάννης Τσίνας, σελ. 189.

Ἐλεύθεροι σχολιασμοί

Τὸ πέρασμα τοῦ Ἰωάννου - Κανένας φασι-

σμός! - Ἀποποινικοποιήσεις!... - Ἐπιβραβεύσεις ὁμοφυλοφίλων! σελ. 13-16. — Χάρισέ μας μετάνοια! - Τὸ διαζύγιο - ἐξπρές καὶ ἡ Ἐκκλησία - Ζητάει συγγνώμη ἀπὸ τοὺς ὁμοφυλοφίλους! - Προπαγάνδα ὑπὲρ τῶν ἐκφύλων! - Φωτεινὸ παράδειγμα, σελ. 29-32. — Τὰ τρία Ἄλφα! - Τὰ «ἔμφυλα στερεότυπα» - Ἀντισυνταγματικὴ «συμβίωσις» - Τὰ δύο ἄκρα - Τὰ δικά μας καὶ τῶν Παπικῶν! σελ. 45-48. — Ὑπνος καὶ ἀφύπνισις - Ἀναστάσιμη λειτουργία - Ὁ τελευταῖος τῶν Δώδεκα, σελ. 61-64. — Πράξεις τῶν Ἀποστόλων - Τὸ ἀληθινὸ ΦΩΣ - Μαρτυρία κατὰ τῶν χριστιανῶν - Ἐφιαλτικὸ τὸ δημογραφικὸ - Ἀπιστία ἢ ἀποφυγὴ τῆς τεκνογονίας, σελ. 77-80. — Βαπτιστὴς τοῦ Χριστοῦ - Ὁμολογία Γλέζου - Ἄρνούται τὴν ἔκτρωσι - Προσκυνᾶμε ἄγαλμα; - Τὸ φρικτότερο ἐγκλημα, σελ. 92-96. — Περισεύει ἡ ἀγάπη Του - Ἡ ἀναιδέα ἐγινε... καύχησις! - Μὲ τὴν εὐλογία τοῦ κ. Τσίπρα! - Συμφώνησε ποτέ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος; σελ. 109-112. — Σκοτώνετε τὴ βασίλισσα! - Ἄντρο διακίνησης ναρκωτικῶν - Φοβεροὶ διωγμοὶ κατὰ χριστιανῶν - Τιμὴ στὴ σκύλα, καὶ ὄχι στὴ Μάνα; σελ. 125-128. — Ὁ Ἰωάννης ὁ θεολόγος στά... παιδιὰ του! - Κάστανα καί... σαγιονάρες! - Διαφωνία ἢ ἀποτείχισις; - Ἀποτείχισεις καὶ σχίσματα - Ὅχι ὁ ἀριστος. ἀλλ' ὁ τυχαῖος! - Λαὸς ὀρθόδοξος - σελ. 141-144. — Ἐκπλήξεις - Αὐτονόητα, ὄχι διαφημιζόμενα - 39 φωτογραφίες!!! - Νεποτισμὸς καὶ Γεροντισμὸς - Νέος... φάκελλος! σελ. 157-160. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ - Εἶναι δῶρο, ὄχι ἐπιλογή! - Νὰ συνεχισθοῦν οἱ ἀντιδράσεις - Ἀποποινικοποιήσις ναρκωτικῶν! - Ἐνας «παράδεισος», πού ἦταν... κόλασις! σελ. 172-176. — Μοναδικὸ γεγονός - Ἡ Παναγία τοῦ τέμπλου ἀρκεῖ - Μπροστάρης ὁ Μπουτάρης! - Διαβολικότεροι τοῦ Διαβόλου! σελ. 188-191.

Προσφορά

Πνευματικὸ δῶρο γιὰ τὰ Χριστούγεννα.

- Τὸ Χρυσοστομικὸ λεξικὸ (5 πολυτελεῖς τόμοι) προσφέρεται στοὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ στὴ μοναδικὴ τιμὴ τῶν **56 εὐρώ** (συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ ἐξοδα τῆς ἀντικαταβολῆς) ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ τιμὴ τῶν 100 εὐρώ (χωρὶς ἐξοδα ἀποστολῆς).
- Πληροφορίες καὶ παραγγελίες στὰ τηλέφωνα: 2103212713 καὶ 2109765440.